

ANGOL ÖNKÉNTESÉK BUDA 1686-OS OSTROMÁNÁL Okok és mozgatórugók

Szerző: **TÓTH Tibor** mesterhallgató, I. évfolyam, (tothtibi30@gmail.com)

Témavezető: **Dr. GYÖRE Zoltán** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történeti Tanszék, Újvidék

1686-ban a törökök elleni felvonulás híre egész Európát lázba hozta, nem csoda hát, hogy tömegével tódultak a legkülönbözőfélébb rangú és nemzetiségű önkéntesek a Lotharingiai Károly fővezérége alatt álló keresztény seregbe. A Buda 1686-os visszavívásánál jelen lévő brit önkéntesek üde színfoltja az ostromló tábornak, még ha nem is játszottak jelentős szerepet az ostrom történetében. Dolgozatom témája is hozzájuk kapcsolódik, mely a bécsi háború egyik kevésbé, szinte alig vizsgált területei közé tartozik.

A dolgozat célja felsorolni mindazon angol résztvevőket, akik bizonyítottan részt vettek az ostromban, továbbá rövid életrajz keretében bemutatni az önkéntesek történelmi hátterét, mely elengedhetetlen kelléke a tanulmány elsődleges célkitűzésének. A dolgozat keretében górcső alá kerül, hogy ki-ki milyen céloktól vezérelve vett részt a magyarországi hadműveletekben, külön hangsúlyt fektetve a korabeli angliai és európai viszonyokra, illetve megkísérli rekonstruálni a hadszíntérre vezető út körülményeit. A tanulmány kidolgozása során elsősorban korabeli kútfők kerültek felhasználásra, úgymint az önkéntesek személyes levelezései, az angol hadsereg tisztí jegyzékei, visszaemlékezések, naplóbejegyzések, hírvíjságok stb., továbbá a legújabb szakirodalom nyújtotta adatok angol, magyar és német nyelven.

A kutatásnak köszönhetően több mint fél tucatnyi névvel sikerült kibővíteni az eddig rendelkezésre álló névlistát, illetve megállapításra került, többek között, hogy az önkéntesek túlnyomó többsége saját hadi tapasztalatainak bővítése érdekében érkezett a háború mardosta Magyarországra.

Kulcsszavak: **Buda, 1686, angol, brit, önkéntes, bécsi háború, török háborúk, Buda ostroma**

ENGLISH VOLUNTEERS AT THE SIEGE OF BUDA IN 1686: Reasons and motives

Author: **Tibor TÓTH**, master student (tothtibi30@gmail.com)

Supervisor: **Dr. Zoltán GYÖRE**, university professor

Institution: University of Novi Sad, Faculty of Humanities, History Department, Novi Sad

When the news and gossip about the newest campaign against the Turkish infidels in Hungary reached the ears of the people, the whole of Europe was exalted, no wonder that hundreds of gentlemen of different origins, wealth, ranks, and

nationality rushed under the flags of the Christian army under the conduct of Charles V, Duke of Lorraine. The tale of the engagement of the English volunteers at the famous siege of Buda is an interesting one, even if they did not play a significant role in the battle due to their disadvantage in numbers and status in the besieging army. This paper is about them, as the subject is a quite poorly researched field of the siege and overall of the Great Turkish War (1683–1699).

The paper aims to collect all the names of those English volunteers, who are authentically proven to have taken part in the siege. Furthermore, by analysing the historical biographies, the study tries to achieve the primary objective of the paper; it tries to answer the question of why the volunteers left their homeland, what their motives and reasons were to battle in Hungary, with an emphasis on contemporary relations and circumstances in both England, and Europe.

During the development of the paper, mainly contemporary sources were used, such as personal correspondences, British army commission registers, memoirs, diaries, newsletters, etc., and data has also been provided by using the most recent scientific literature in the English and the Hungarian languages.

Thanks to the research, the list of the English volunteers at the siege of Buda was expanded by more than half a dozen names, and it was found that, among others, the vast majority of the volunteers was driven by the will to receive wartime experience.

ENGLESKI DOBROVOLJCI U OPSADI BUDIMA 1686. Razlozi i motivi

Autor: Tibor TOT, student master studija (tothtibi30@gmail.com)

Mentor: Dr Zoltan ĐERE, profesor

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet, Odsek za istoriju, Novi Sad

Vest o novom pohodu protiv Turaka (Budima) probudila je veliko uzbuđenje po celoj Evropi, zato nije ni čudno što su se ljudi raznovrsnih rangova i nacionalnosti masovno sjatili pod zastavu vojske Karla Lotarinškog. Britanski dobrovoljci u istoriji opsade Budima 1686. predstavljaju “živopisnu nijansu” toga velikog poduhvata. Tema ovog rada upravo se vezuje za njih, koja pripada manje poznatim oblastima opsade Budima, odnosno celog bečkog rata.

Cilj ovog rada je da nabroji sve one engleske dobrovoljce koji su se dokazano borili pod zidinama mađarske prestonice, odnosno da posredstvom kratkih životopisa dotičnih osoba predstavi njihovu istorijsku pozadinu, što je takođe važno za postizanje prvobitnog cilja istraživanja: u okviru rada posebno se analizira pod uticajem i iz kojih razloga i ličnih motivacija su se engleski dobrovoljci odlučili da učestvuju u operacijama u Mađarskoj, sa posebnim osvrtom na tadašnje prilike u Engleskoj i Evropi.

Tokom istraživanja su mi na raspolaganju stajali pre svega savremeni izvori, kao što su: korespondencije, oficirski zapisi engleske vojske, dnevnici, izveštaji itd., a takođe sam se koristio najnovijim rezultatima naučne literature na engleskom i mađarskom jeziku.

Zahvaljujući ovom istraživanju uspešno je dopunjena lista engleskih dobrovoljaca sa više od pola tuceta dosada nepoznatih imena, odnosno ustanovljeno je, između ostalog, da su volonteri pre svega zbog usavršavanja sopstvenih vojničkih veština učestvovali u oslobođenju Ugarske.

Ključne reči: **Budim, opsada Budima, 1686, Englez, bečki rat, britanski, dobrovoljac**